

Eachdraidh an Iasgaich an Leodhas

nam balach aige air a fàgail air an deireadh, “Bheir an latha an diugh peirceal teth do chuideigin.”

Gu bitheanta bhiodh an sgioba dà latha aig muir o dh’ fhàgadh iad an cladach gus an ruigeadh iad air ais e. Bha an sruth fad as, agus bha sgadan r’a ghlacadh airson biathaidh, na lìn mhóra r’an cur agus r’an tideachadh mus tigeadh trosg no langa air bòrd.

Fad na h-ùine sin cha robh biadh ri fhaighinn ach grèim de bhonnach tioram coirce air a thumadh anns an t-sàl, no bonnach iomaineach. Sheasadh na laoch fada ri obair chruaidh, ach dh’ itheadh iad an sàth nuair a gheibheadh iad an cothrom.

Na bliadhnachan mu dheireadh bheireadh iad leotha anns an eathar connadh mònach agus dheasaicheadh iad iasg air teine ann am prais air uachdair a’ bhalaist. Rinn so am feitheamh cuain mòran na b’ fhasa ghiùlain.

Sguir iasgach an lìn mhóir, ach beag, an Leódhas o chionn dà fhichead bliadhna an lorg nan aobharan a dh’ ainmich mi. An diugh, agus fada roimh an diugh, chan eil sgoth no eathar mór air mol, no lion mór an iomadh baile ’s an Eilean. Is cianail an sealladh feur uaine fàs far an robh iomairt is othail is greadhnachas fad iomadh latha is bliadhna.

Is tric a thug Seòras Mór sùil air bun-an-uillt far am b’ àbhaist sgoth a bhith taobh ri taobh nuair a bha esan ri sgiobaireachd. Is iomadh facal a dh’ fhàg e mun obair anns an robh a chridhe, agus is minig a rinn e luaidh air euchdan nan laoch air bharr nan tonn uamhrach. “Ach an diugh” ars esan “chan aithnich balaich a’ Chlachain an tùc o’n phuta.”

Mus till na Leódhasaich gu iasgach an lìn mhóir, ma thachras e, feumaidh nithean eile tachart an toiseach. A chionn gur fhiach am muir a thadhal, agus gu bheil feum mhór aig an rìoghachd air biadh fallain gun sòradh agus air maraichean làmhcharach, sgoinneil, tha e ro iomchuidh gun dèanadh an riaghaltas gach comhnadh gu bhith cur obair an iasgaich air chois as ùr anns a’ Ghàidhealtachd.

Tha eathraichean agus acfhuinn iasgaich cosgail, agus gun chuideachadh cha ruig an sluagh bochd orra. Gun calachan fasgach ri an-uair, agus laimrigean goireasach ris gach tide-mhara chan urrainn soirbheachadh a bhith ann. Gun margadh chinnteach agus riarachail cha leig duine seachad obair tìre airson saothair neo-chinnteach. Agus a thaobh nach eil iarraidh cho mór air iasg sailhte ’nar latha-ne tha feum air dòighean ùra gu bhith deasachadh an éisg a chum gu ruig e iadsan a dh’ itheas e gu h-ùrar, blasda.

Bithidh e an crochadh air an seòrsa inneal iasgaich a roghnaicheas na h-iasgairean fhéin co dhiùbh ’s ann o na bàigh dlùth air na bailtean aca no o acarsaidean fasgach mar Steòrnabhagh a leanar an t-iasgach. Ma roghnaicheas iad bàtaichean troma a ni iasgach sgadain agus iasgach an lìn mhóir chan urrainn iad seòladh an uisge tana, ach ma chleachdar eathraichean beaga cha ruigear an t-iasg a tha fada as. Cha sgaoilear obair an iasgaich air feadh an Eilein mur bi laimrigean agus calachan fasgach air an uidheamachadh an àiteachan freagarrach faisg air làimh.

Gun chomhnadh mór o’n riaghaltas agus gun deagh-ghean araon an luchd-ceannachd agus an luchd-oibreach cha tig an leasachadh a tha feumail, no an soirbheachadh bu mhath leinn.